

Các Tác Động Của Tình Hình Dịch Bệnh Đến Hoạt Động Giảng Dạy, Học Tập; Đổi Mới Phương Pháp Giảng Dạy Trong Bối Cảnh Thích Ứng Với Tình Hình Hậu Covid.

Bill Nguyen, ABS Institute, billnguyen@absi.edu.vn

Tóm tắt.

COVID-19 là một cuộc khủng hoảng chưa từng có, ảnh hưởng đến mọi khía cạnh trong cuộc sống của chúng ta. Là một nhà sáng lập công ty đào tạo ABS Institute, trên cương vị là một nhà huấn luyện – một cố vấn trong lĩnh vực giảng dạy, tác giả mong muốn chia sẻ đến quý vị một cái nhìn tổng thể về cách mà đại dịch COVID vẫn còn ảnh hưởng đến ngành giáo dục nói chung, và công tác giảng dạy nói riêng. Từ những chính sách chung của chính phủ v/v cho các trường chính qui triển khai đề án học từ xa cho các em HSSV, đến những thay đổi đáng kể trong cấu trúc thu nhập của tầng lớp giáo viên – giáo sư hậu Covid, quá trình mà đội ngũ sư phạm tiền bối và hậu bối buộc phải thích ứng với cách làm việc từ xa và hơn thế nữa!

Giữ vững hoạt động huấn luyện và dạy nghề xuyên đại dịch, tác giả đã có nhiều cơ hội xem xét các bảng số liệu thống kê, kết hợp với những quan sát thực tiễn về một loạt yếu tố tác động bởi Covid với nền giáo dục Việt Nam thời gian qua. Thực chất, mọi xã hội trên thế giới đều bị tổn thương bởi những cú sốc và nghịch cảnh suốt những năm 2019 đến 2021. Trong đó, những xã hội nào đang phát triển sẽ chịu nhiều rủi ro hơn và cần nhiều thời gian hơn để phục hồi cả về giáo dục lẫn kinh tế. Cụ thể như các quốc gia có trình độ phát triển con người thấp thì sẽ thường xuyên gặp phải nhiều thách thức liên quan đến *giảng dạy – đào tạo - ứng dụng* cho thị trường người lao động trẻ của họ. Chẳng hạn như các nước trong khu vực Đông Nam Á bao gồm: Việt Nam, Lào, Myanmar, Philippines v.v. vẫn tiềm tàng sự bất bình đẳng và khoảng cách giàu nghèo trong xã hội của những nước này còn rất cao.

Giới thiệu.

Ở những quốc gia đang phát triển, việc thiếu mạng lưới dữ liệu (data) sẽ gây ảnh hưởng đáng kể đến công tác thực thi chuyên môn của đội ngũ nhân lực gạo cội, những người có tuổi đời tuổi nghề lâu năm. Đặc biệt, đối với ngành Giáo dục, hiện trạng những thầy cô giáo trẻ chủ động xin thôi việc nhằm trải nghiệm và khám phá một nhóm ngành hoàn toàn mới đã và sẽ tiếp tục xảy ra, nếu như các Bộ - Ban ngành và Chính phủ ban hành lệnh đóng cửa trường học quá lâu và không có phương án v/v đổi mới cách thức giảng dạy - học tập bằng hệ thống – nền tảng CNTT cho tầng lớp giáo viên, cũng như các em học sinh.

Tiếp cận với CNTT ngày càng trở nên quan trọng hơn bao giờ hết. Nhiều cá nhân và hộ gia đình ở các thành phố lớn như Tp. Hồ Chí Minh, Tp. Hà Nội, Tp. Đà Nẵng đang sử dụng Công nghệ Thông tin và Truyền thông (ICT) để giảm thiểu sự gián đoạn trong cuộc sống hàng ngày của họ, bao gồm làm việc và học tập tại nhà, mua sắm trực tuyến. Do thời điểm bùng dịch khiến cho việc đi lại và giao tiếp xã hội trở nên khó khăn, các chính phủ đóng cửa biên giới, ban hành lệnh cấm di chuyển ra nước ngoài và các biện pháp kiểm dịch đã ảnh hưởng rất nặng nề đến kinh tế vĩ mô, với mức thu nhập bình quân đầu người Việt Nam giảm mạnh trong năm 2021.

Tác giả nhận thấy, ngành Giáo dục & Đào tạo là nhóm ngành trọng điểm quốc gia, một nền giáo dục cơ bản có chất lượng mang lại cho con em chúng ta kiến thức và kỹ năng cần thiết để đối mặt với những thách thức trong đời sống, đồng thời tận dụng các cơ hội việc làm có thu nhập cao và cũng là động lực chính để giảm nghèo, thúc đẩy tăng trưởng kinh tế, đạt được bình đẳng giới, phát triển xã hội. Vì vậy, bộ GD&ĐT của đất nước ta cần dữ liệu tốt, tất cả chúng ta cần nguồn tài nguyên số chất lượng cao để đánh giá rủi ro và đưa ra những quyết định tốt, nhằm điều hướng

những cuộc khủng hoảng thế giới bất chợt như đại dịch Covid-19. Tốc độ và phạm vi khuếch trương dịch bệnh vừa đã chứng tỏ, tất cả nhóm ngành trong xã hội nếu như muốn tồn tại và xây dựng nội lực mạnh hơn, mọi người cần đọc và phân tích thật nhiều thông tin chất lượng cao, để hiểu được những sự thay đổi đang diễn ra, qua đó đánh giá cách vận hành của chúng và có thể đưa ra quyết định tốt nhất cho thị trường lao động, thị trường việc làm, thậm chí là những cơ hội đầu tư triển vọng của nhóm ngành GD&ĐT.

Phần chính.

Các chiến lược giảng dạy truyền thống như giáo viên giảng, học sinh nghe và ghi chép được đội ngũ giáo viên sử dụng trong quá khứ, ngày nay một vài phương pháp trong số đó không còn được coi là hiệu quả - một số phương pháp còn lại dễ dàng được các thầy cô xem xét thay đổi linh hoạt. Mặc dù nhiều giảng viên – giáo sư vẫn thích dựa vào các phương pháp dạy học truyền thống, nhưng theo góc nhìn của tác giả thì khả năng triển khai nhiều công cụ học tập trực tuyến hiệu quả sẽ mở ra, khi công nghệ được quý thầy cô đưa vào lớp học truyền thống là... vô tận! Suốt quá trình phát triển hệ thống, lấy phản hồi từ người dùng mà tác giả đã nỗ lực thực thi cho ABS Institute, đầu tiên tác giả thấy được khả năng các giáo sư – các nhà huấn luyện tiếp cận giáo dục trực tuyến đã được mở rộng tư duy đáng kể, bao gồm một loạt các phong cách học lựa chọn bằng cấp chính qui; hoặc lấy chứng chỉ đào tạo – mà không hẳn là bằng cấp chính qui. Các chia sẻ mà tác giả thu thập được từ các chuyên gia đào tạo danh tiếng tại thị trường Tp. Hồ Chí Minh là: Thậm chí ngay cả khi bạn không phải là thủ khoa hay một chuyên gia giáo dục, nếu bạn chỉ đơn giản là vui và hạnh phúc với nghề giáo một cách ổn định, thì điều cốt yếu là bạn phải bắt đầu lưu ý đến tầm quan trọng của công nghệ trong việc giảng dạy. Bởi vì, tầm quan trọng của công nghệ giáo dục chắc chắn sẽ làm cho khả năng tiếp cận nhiều học sinh trở nên hiệu quả hơn, quý vị có bao giờ nghĩ đến giấc mơ của một đứa trẻ vùng sâu vùng xa được học-từ-xa, giơ tay phát biểu từ xa cùng với các bạn nhỏ trạc tuổi mình đang được đi học ở thành phố chưa?

Tỏ tường giấc mơ được học, được sống trong môi trường lành mạnh của trẻ em Việt Nam là điều tất cả chúng ta đều thấu hiểu. ABS Institute đã thấy, công nghệ ở xung quanh chúng ta và chỉ tiếp tục mở rộng trong nhiều mục đích, khi chúng ta sử dụng nó để hiện thực hóa mơ ước học tập của các em trên khắp mọi miền tổ quốc!

Và để sử dụng hợp lý những công cụ này, tác giả đã tự hỏi bản thân vì sao học sinh – sinh viên thậm chí người lớn muốn có công nghệ trong lớp học, chứ không chỉ hỏi rằng tại sao họ cần nó. Tác giả đã có vinh dự trò chuyện với nhiều giáo sư Việt Nam – những người đã góp phần không nhỏ trong việc kiến tạo và đổi mới ngành giáo dục, sau nhiều nhận định khách quan mà tác giả đã lắng nghe cùng với nhận định chủ quan đến từ kinh nghiệm làm việc cá nhân, tác giả tin rằng để nâng cao khả năng thuyết phục tầng lớp giáo sư lớn tuổi, có thâm niên trong Bộ giáo dục thì tác giả phải cho họ thấy được, những phương pháp giảng dạy cách tân – mới mẻ này thật sự rất dễ sử dụng và nếu họ học cách dùng nó thì nó sẽ mang lại cho họ rất nhiều lợi ích. Điều này cần nhiều thời gian, tuy nhiên nó hoàn toàn nằm trong tầm với của chúng ta và nếu Việt Nam làm được điều này, nó sẽ tương tự như câu chuyện toàn dân Singapore sử dụng tiếng Anh, của ông Lý Quang Diệu – vị thủ tướng tiền nhiệm Singapore, ông không hề ép buộc người dân mình phải học tiếng Anh nhưng ông cho người Singapore thấy rằng nếu bạn học tiếng Anh, thu nhập của bạn sẽ tăng và cơ hội kiếm tiền cũng theo trình độ học vấn – kỹ năng mà tiếp tục tăng lên theo tỷ lệ thuận. Rõ ràng suốt hai mươi năm kể từ ngày ông đặt ra tầm nhìn này, cho đến khi toàn dân Singapore đồng thuận dùng tiếng Anh là ngôn ngữ chính trong giáo dục và công việc, đó cũng chính là lúc mà cả thế giới thấy kết quả của một lãnh đạo có chiến lược thuyết phục toàn dân

đúng đắn. Vậy, quay trở lại chủ đề đổi mới phương pháp giảng dạy trong bối cảnh thích ứng hậu Covid, tác giả có một vài ý kiến tham luận như sau:

- Thứ nhất, công nghệ giáo dục là một lĩnh vực khá mới và thật lòng mà nói, theo các khảo sát của tác giả thì không phải giáo viên nào cũng sẵn sàng bắt tay vào thực hiện các kế hoạch giảng dạy theo định hướng ứng dụng bài giảng vào công nghệ như vậy. Bởi nó đòi hỏi đội ngũ giáo viên phải nỗ lực nghiên cứu và tiết lộ chính xác nhu cầu học tập của học sinh, để xác định công nghệ nào liên quan, thích hợp nhằm khéo léo áp dụng vào các chương trình giảng dạy. CNTT sẽ là công cụ hỗ trợ đội ngũ giáo viên theo dõi kết quả dạy và học để đo lường tính hiệu quả của các biện pháp này. Và sau cuộc khủng hoảng do dịch bệnh Covid, năm 2022 trở về sau sẽ là thời điểm vàng cho phương pháp dạy và học trực tuyến. Vì sao?

Theo kết quả thăm dò thống kê của Quỹ nhi đồng Liên Hợp Quốc tại Việt Nam (UNICEF) và Liên minh Viễn Thông Thế giới (ITU) chỉ ra rằng, trên thế giới hiện có hơn 2,2 tỷ người dưới 18 tuổi đang truy cập internet hằng ngày và 78% trẻ em đô thị dưới 6 tuổi đã biết sử dụng thiết bị số. Có nghĩa là, trẻ em sẽ sớm tiếp cận và được hưởng những thuận lợi – cũng như phải tự đối mặt với những vấn đề bất lợi trên không gian mạng. Một mặt, trẻ em ngày nay thường xuyên sử dụng điện thoại thông minh và máy tính bảng hằng ngày, và các em cũng nên được thầy cô – phụ huynh tin tưởng giao trách nhiệm tìm tòi, tra cứu và làm bài tập trong giờ học dựa trên không gian mạng, vậy có lý do gì quý thầy cô giáo còn chần chừ khi tích hợp công nghệ vào giáo án? Mặt khác, thống kê cho thấy 1/5 số trẻ em được hỏi cho biết mình đã từng là nạn nhân của đe dọa trực tuyến trên mạng Internet, các thể loại trò chơi trực tuyến trên điện thoại thông minh và máy tính bảng cũng giống như trên một sân chơi thực tế ảo. Các em đang sống phần lớn trong một cộng đồng kỹ thuật số. Tuy nhiên, thế giới ảo trên mạng Internet cũng giống như bất kỳ cộng đồng nào, đều có sự rủi ro và nguy hiểm nếu như người lớn / người giám hộ các em là các bậc phụ huynh và quý thầy cô không chủ động tham gia thường trực cùng con em mình, hướng dẫn con em những kỹ năng cần thiết để bảo vệ chúng khỏi các mối đe dọa kỹ thuật số.

An toàn Internet cho các em HSSV là đích đến đầu tiên mà đội ngũ giảng viên – giáo sư cần đạt được trước nhất, để bước đến mục tiêu thứ hai trên hành trình xóa bỏ khoảng cách thế hệ giữa thầy cô giáo (thế hệ trước) và các bạn trẻ (thế hệ mới) bằng CNTT.

- Thứ hai, ABS Institute tạo ra một cách tiếp cận có hệ thống đối với các quy trình và nguồn lực giảng dạy, công nghệ giáo dục ứng dụng thực hành mô phỏng, sử dụng công nghệ để cải thiện hiệu suất của học viên. Hệ thống giúp các giáo sư xác định nhu cầu học và nâng cấp kiến thức chuyên môn của mỗi cá nhân người học, điều chỉnh công nghệ để giảng dạy trong lớp học và theo dõi sự phát triển của người học. Bởi vì nó đã giúp cho chương trình đào tạo của tác giả đơn giản hóa việc tiếp cận các nguồn tài nguyên giáo dục, cải thiện trải nghiệm học tập bằng cách kết hợp công nghệ hiện đại như trí tuệ nhân tạo, giáo viên có thể phát triển các giáo án sáng tạo và đổi mới hơn để thu hút sự chú ý của lớp học. Học sinh – Sinh viên có thể học theo tốc độ của riêng mình, đặc biệt là các lớp chọn, hệ thống kết hợp công nghệ hiện đại như Trí tuệ nhân tạo, máy học... cho phép giáo dục trực tuyến, đào tạo từ xa và truy cập thông tin cập nhật. Với phương pháp học thảo luận, mỗi sinh viên ngày nay sẽ diễn giải thông tin theo nhiều cách khác nhau, và hệ thống học máy, học trên nền tảng công nghệ có thể cho phép các em nghiên cứu nhiều hơn về các chủ đề khó hơn.

- Thứ ba, dựa trên số liệu nghiên cứu từ viện Global Forecast Report tác giả thấy rằng quy mô thị trường E-Learning đã vượt qua con số 315 tỷ USD vào năm 2021 và dự kiến sẽ đạt Tốc độ tăng trưởng hằng năm kép (CAGR) 20% từ năm 2022 đến năm 2028. Là một nhân tố tham gia diễn đàn trao đổi quốc tế thường niên, tác giả được biết khi ứng dụng công nghệ vào các phương pháp giảng dạy mới, có tiềm năng phát triển mặc nhiên đang và sẽ tiếp tục là xu hướng dẫn dắt thị

trường toàn cầu, bởi vì không những bộ GD&ĐT chính qui cần ứng dụng CNTT mà nhu cầu nâng cao kiến thức – kỹ năng chuyên sâu cho đội ngũ người lao động trở thành chuyên gia cả trong và ngoài lĩnh vực giáo dục cũng tăng dần đều. Điều này hứa hẹn một cơ sở dữ liệu thông tin chất lượng cao, nhu cầu học tập suốt đời của giới trẻ và cơ hội đầu tư sôi nổi của thị trường giảng dạy – huấn luyện và đào tạo nguồn nhân lực Việt Nam trong thời gian sắp tới (2022-2028).

Kết luận.

Hơn bất cứ điều gì trên đời, chúng ta nên tin vào giá trị của Giáo dục, nhưng chúng ta phải quyết tâm duy trì giá trị đó bằng cách linh hoạt thích nghi theo thời đại. Nếu như chúng ta sẵn sàng suy nghĩ lại cách tiếp cận của mình đối với giáo dục bậc cao đẳng nghề - Đại học thì các bạn trẻ HSSV Việt Nam sẽ lại thừa hưởng công sức và thành tựu của chúng ta, và nhu cầu học tập của những bạn trẻ này có thể đa dạng hơn rất nhiều so với kiến thức học thuật trước đây mà thế hệ đi trước của chúng ta từng lĩnh hội.

Trên thực tế, đặc biệt là những quốc gia đang phát triển tại khu vực Đông Nam Á, các công ty đào tạo và các trường công lập đã có tín hiệu tốt trong việc thừa nhận rằng Công nghệ đóng vai trò cốt lõi như một bộ công cụ giảng dạy cân bằng giữa thực tế - không gian mạng nhằm tạo ra những tiềm năng vượt trội chưa từng thấy cho đến nay. Phương pháp giảng dạy và học tập tùy chỉnh hoặc định hướng nhóm học viên mục tiêu phù hợp, có thể cung cấp phương pháp học tập được cá nhân hóa toàn diện, hấp dẫn với giá cả phải chăng. Các khóa học mà ABS Institute tạo ra ở định dạng độc lập hoặc kết hợp với các loại hình đào tạo trong doanh nghiệp khác, có khả năng thu hẹp khoảng cách kiến thức và kỹ năng hiệu quả nếu hệ thống được kết hợp với phương pháp sư phạm đổi mới, cụ thể như Dạy – Học và Trao quyền đánh giá.

Bên cạnh đó, nếu eLearning – phương pháp học trực tuyến có thể được tiếp cận rộng rãi với nhiều đối tượng, và giúp những người lao động yếu thế có nguy cơ bị bỏ lại phía sau được học nghề - được học tư duy cải tiến và kỹ năng mới, thì CNTT thật sự sẽ góp phần không nhỏ trong công cuộc củng cố tư duy về học tập suốt đời; và trao tặng cho giới trẻ Việt Nam một món quà trí tuệ, để đồng hành cùng chính phủ Việt Nam giải quyết những cuộc khủng hoảng kinh tế và những kịch bản đầy thách thức trong một tương lai bất định đang chờ đợi tất cả chúng ta ở phía trước!

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. UNICEF Việt Nam, Giữ con em mình được an toàn trên không gian mạng, 2020. <https://www.unicef.org/vietnam/stories/keeping-children-safe-online>
2. Global Forecase Report, Thống kê triển vọng thị trường E-Learning từ năm 2022 đến 2028, 2022. <https://www.gminsights.com/industry-analysis/elearning-market-size>
3. OCD Management Consultant, Báo cáo ngành Giáo dục trực tuyến tại Việt Nam, 2022. <https://ocd.vn/bao-cao-nganh-giao-duc-truc-tuyen-viet-nam>
4. Lan Anh - Minh Đức, Đào tạo trực tuyến trong các trường Đại học ở Việt Nam hiện nay: Thực trạng và giải pháp nâng cao chất lượng, 2020. <https://tapchicongthuong.vn/bai-viet/dao-tao-truc-tuyen-trong-cac-truong-dai-hoc-o-viet-nam-hien-nay-thuc-trang-va-giai-phap-nang-cao-chat-luong-75924.htm>
5. PwC Việt Nam, Phân tích các tác động tiềm ẩn của COVID-19 đối với kinh tế Việt Nam, 2020. <https://www.pwc.com/vn/vn/publications/vietnam-publications/economy-covid19.html>